

РЕЦЕНЗИЯ

От Проф. д-р Андрей Маринович Йотов, д.м.н.

Началник Клиника по ортопедия и травматология на УМБАЛ „СОФИЯМЕД“

Във връзка с: конкурс за професор в област на висшето образование 7.Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, по специалност „Ортопедия и травматология“, към Факултет Медицина, Катедра „Ортопедия и травматология“, Клиника по ортопедия и травматология, към МБАЛ „Света Анна“ – Варна, съгласно обява в Държавен вестник, бр. 77 от 26.09.2017 г. с единствен кандидат доц. д-р Димитър Иванов Райков, д.м.

Доц. д-р Димитър Райков е роден на 28.02.1963г. Завършва I-ва Английска Езикова Гимназия – Варна. През 1990 г. завършва специалност „Медицина“ в Медицински Университет Варна – бакалавър. През периода 1990/1991 г. е лекар в селски здравен участък, през 1991г./ 1994г. е ортопед в доболнична поликлинична помощ, през 1995г./1997г. е ординатор към клиника по ортопедия и травматология към „Окръжна болница“ Варна. През 1997г. придобива специалност „Ортопедия и травматология“. През 1998г.- 2008г. е ординатор към Катедра по ортопедия и травматология на МУ – Варна. През 2008г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Възможности и оценка на екстракорпоралната шокововълнова терапия (ортотрипсия) при травми и заболявания на крайниците“ и придобива образователна и научна степен „ДОКТОР“. През 2010г. се хабилитира като „Доцент“ към Катедра по ортопедия и травматология. През 2011г. добива квалификация „Здравен мениджмънт“ – МУ Варна. От 2015г. и понастоящем е Ръководител Катедра по ортопедия и травматология. От 2016г. е член на Факултетния съвет към Факултет Медицина към МУ Варна, а от 2016г. – Член на Академичния съвет към МУ – Варна. През 2016г. защитава дисертационен труд на тема „Консервативно лечение на идиопатичното еквинорусно ходило. Методът на Понсети – утвърден стандарт.“ и придобива научна степен „ДОКТОР НА МЕДИЦИНСКИТЕ НАУКИ“.

Доц. д-р Димитър Райков е провел многобройни специализации, курсове и семинари в авторитетни български и чуждестранни здравни институции, в т.ч. 2001г. Ехография на Тазобедрени стави, УМБАЛ „Б. Бойчев“ – София, 2003г. „Артроскопия“ – УМБАЛ „Б. Бойчев“ – София, 2004г. „АО основен курс“ - МУ - Плевен, 2005г. „Детска ортопедична хирургия и детска ревматология“ - Унивеститетска болница – Виена(АКН), 2006г. „Детска ортопедична и травматологична хирургия“ - Унивеститетска болница – Виена, (АКН), 2006г. „Ендопротезиране на тазобедрена става“ - Унивеститетска болница – Виена, (АКН), 2006г. „Екстракорпорална шокововълнова терапия в ортопедия и травматология“ - Унивеститетска болница – Виена(АКН), 2007г. „Ендопротезиране на тазобедрени стави - първично и ревизионно“ - Унивеститетска болница – Виена(АКН),

2007г. „Основи на гръбначната хирургия“ - Унивеститетска болница – Виена (АКН), 2007г. „Екстракорпорална шокотовълнова терапия в ортопедия и травматология – второ ниво“ - Унивеститетска болница – Виена, (АКН), 2008г. „Артроскопия на рамо“ - УБ – Кьолн, Германия, 2008г. „Ехографска диагностика на дисплазия на ТБС по метода на Graf“ – Щолцалпе – Австрия, 2009г. Ендопротезиране на тазобедрена става – МУ Варна, 2004г, 2005г. тематични курсове : “ Костна и ставна хирургия Залцбург, Австрия.

Доц. Д-р Димитър Райков е активен член на авторитетни научни дружества:

- Българска ортопедотравматологична асоциация (ВОТА).
- Българско дружество по хирургия на глезен и ходило – зам. председател.
- Българско дружество по хирургия на ръка.
- Секция „Детска ортопедия и травматология“ към ВОТА.
- Българска асоциация по ултразвук в медицината (БАУМ).
- Европейска асоциация на ортопедичните дружества (EFORT).
- Международна асоциация по екстракорпорална шокотова вълнова терапия (ISMST).
- Европейска асоциация по хирургия на глезен и ходило (EFAS).

Доц. Райков е член на държавната комисия за специалност Ортопедия и травматология и на редакционната колегия на списание “ Ортопедия и травматология”.

В настоящия конкурс доц. д-р Димитър Райков участва със 162 научни труда, от които 2 дисертации, 1 авторска монография, 2 глави в колективни монографии,

51 реални публикации в списания (46 в български и 5 в чуждестранни източници) и 96 доклада (72 изнесени на национални и 24 на чуждестранни научни форуми), 5 пленарни лекции на национални форуми и 5 научни филма. Общо 133 от научните изяви на д-р Райков са национални, а 29 – международни. От реалните публикации 27 (двадесет и седем) са след присъждане на академична длъжност "Доцент". 5 от публикациите са с IF(2015) – 31,95 и Index Copernicus value (2015) – 394,8.

Доц. Райков е единствен или първи автор в 36 труда и съавтор в останалите.

Съгласно представена справка от Библиотеката на МУ Варна 766 / 24.10.2017 г. Доц. Райков има 56 цитирания: 55 в български и 1 в чуждестранни източници.

Основните направления в научната дейност на доц. Райков и съответните оригинални, научно-теоретични и практически приноси по тях са следните:

I. Детска ортопедия и травматология.

Това е едно от основните направления в научната работа на доц. Райков. Към този раздел спадат една дисертация и автореферат, 18 реални публикации, 14 доклади и съобщения, 2 филма или общо 34 труда (21%)

1. *Лечение на вродено еквinovарусно ходило.* Разглежданият в предложените за рецензиране публикации метод на Понсети е новият и съвременен подход, съчетаващ предимно консервативния подход в комбинация с миниинвазивни оперативни намеси, прилагани в случаи с начеващ рецидив. Научните трудове по темата, в това число и дисертацията на тема „ Консервативното лечение на идиопатично еквinovарусно ходило. Методът на Понсети – утвърден стандарт” са първи по рода си – самостоятелни или в съавторство разработки по темата в България, даващи ново направление в лечението на това заболяването, със завидно високи резултати в лечението.

Основните методологични, научно – практически и с оригинален характер приноси характер по този подраздел са:

1. За първи път в България е разработен изчерпателен диагностично-терапевтичен алгоритъм, следващ метода на Понсети при идиопатично еквinovарусно ходило. Той е популяризиран и постепенно възприет в цялата страна, потвърден практически при дълъг срок на проследяване.

2. За първи път у нас е представен задълбочен патобиомеханичен анализ на деформираното еквinovарусно ходило, от който логично произтича последователността на отделните етапи и стъпки при корекцията му.

3. За първи път в България лечението на еквinovарусното ходило е заложено като специализиран курс за следдипломно обучение към МУ Варна.

2. *Дисплазии на тазобедрената става и ултразвуково изследване по Граф.* Разработките в тази насока са посветени основно на анализ на грешките при УЗ диагностиката и тяхното предотвратяване.

Основните научно–практически приноси по този подраздел са:

1. Разработена и ясно представена в България е ултразвуковата диагностика по метода на Graf за ранен скрийнинг на тазобедрена дисплазия. По този въпрос е изработено и становище по дисертационен труд.

2. За първи път се акцентира на често допускани грешки , като се набляга на детайлите в прилаганата техника. Представено е собствено проучване за допускането им – неправилно подбиране на подходящ ултразвуков трансдюсер и неправилно

позициониране на тялото на бебето (Tilt effect), които при експертно проследяване са дали грешна диагноза в 2% от изпратените за рефериране случаи.

3. Лечение на детска церебрална парализа с деривати на Ботулинов токсин А.

Основните научно–практически приноси по този подраздел са:

1. Разработен и ясно представен в България е методът за дозиране и инжектиране на дериватите на Ботулинов токсин А при леки до средни по тежест форми на детска церебрална парализа.

2. За първи път се акцентира на ултразвуковото прицелване на инжекционната игла и въвеждането на субстанцията, което несъмнено оптимизира ефекта и води до по-добри и по-трайни резултати.

Така приложените различни оперативни разработки и техники по раздел детска ортопедия и травматология са представени в научни трудове № А3, А4 , С1, С2, С3 ,С4, С5, В6, В7, В8, В9, В10, В23, D15 , D16, D17, D18, D19, D21, E14, E15, E35, F2, F3, F9, F10, F23, F41, F47, F51, F52, G4, G5.

II.Екстракорпорална шоково вълнова терапия (ЕШВТ) в ортопедията и травматологията. Към този раздел , от представените за рецензиране спадат една дисертация и автореферат, 13 реални публикации, 24 доклади и съобщения, 1 филм или общо 38 труда(23%).

Научните трудове в този раздел отразяват разработване на нов неоперативен подход , чието приложение нараства постоянно в ортопедичната практика. Основните направления , в които тя се прилага са проблеми при костното срастване, асептична некроза на бедрената глава, ентезопатии. ЕШВТ е разгледана подробно в една от дисертациите, 13 статии и 21 научни презентации. Тази методика е частично дискутирана и в монографията „ Ентезопатии в ортопедичната практика” . Безспорните предимства на метода са неинвазивност, липса на странични и нежелани действия, кратък период на възстановяване и ненарушаване на терена, в случай че се наложи следващо оперативно лечение. Лекотата в изпълнението правят ЕШВТ метод на избор при голяма част от случаите.

Основните научно–практически приноси по този раздел са:

1. За първи път в България се въвежда в рутинната клинична практика Екстракорпоралната Шоково Вълнова Терапия , която се прилага при трудни за лечение състояния в Ортопедията и Травматологията – псевдоартрози, калцифициращ бурсит и тендомиозит на рамото, ентезопатии, тендинити и фасциити, аваскуларни промени в бедрената глава.

2. Представената оценката на резултатите става на базата на най-съвременните функционални тестове на третираните части от мускулно скелетната система – тръбести кости, рамо, лакът, пета, тазобедрена става.

3. Доказват се предимствата на метода, които го правят достъпен и ефективен в широката практика – приложимост в амбулаторни условия, неинвазивност, безопасност, кратък срок за възстановяване и бързо връщане на болния към обичайните ежедневни занятия.

4. За първи път се предлагат отработени алгоритми за приложението на ЕШВТ при отделните ортопедични заболявания чрез популярен и наличен в практиката литотриптерен и радиален шоково вълнов апарат.

Така описаният метод е представен в научни трудовете № А1, А2, А6, А7, В3, В4, В11, В14, В16, В17, В19, В20, В24, В25, В26, D3, E13, E16, E17, E18, E19, E20, E21, E22, E23, E25, E27, E28, E29, E34, E37, E38, E39, F16, F28, F30, F53, G1

III.Травми и заболявания на горен крайник. По този раздел са представени 13 статии и 16 доклада - 18% от продукцията – насочени към лечението на травматични мекотъканни увреди, асептични костни некрози, карпална нестабилност, болестите на DeQuervain, Dupuytren. Трудовете в това направление включват предимно излагане на оперативни техники, част от които са разработени или модифицирани от автора.

Приносите са с оригинален и научно – практически характер в този разнообразен раздел са :

1. В съавторство за първи път се прави обстоен анализ на използване различните островни ламба по долен и горен крайник, прилагани при обширни кожни дефекти.

2. В съавторство за първи в България се разглежда асептичната некроза на os lunatum – lunatomalattia, Morbus Kienbock, като се анализират възможностите на различни лечебни подходи – консервативно лечение, оперативни техники - заместване или извънставна корекция на дистална предмишница.

3. В колектив е разглеждан и проблемът с карпална и дистална радиоулнарна нестабилност. Разработените по темата трудове и представените презентации насочват вниманието на специалиста към правилната и навременна дисгностика, както и съвременните подходи за лечение.

4. Индивидуално и в колектив са разработени техники за лечение на тендовагинит на DeQuervain с ламбо предпазващо луксацията на сухожилията на 1-ви костно фиброзен канал, както и миниинвазивна техника за лечение на контрактурата

на Dupuytren с приложение на липографт за предпазване от рецидив. По последната е изработено становище по дисертационен труд.

Така приложените различни оперативни подходи са представени в научни трудовете № B1, B2, B5, B13, D8, D14, E1, E2, E4, E5, E6 E7, E8, E9, E10, E11, E12, E16, E24, E26, E31, E32, E33, E36, F22, F26, F44, F45, F46,

IV.Патология на Ахилесовото сухожилие. Представена е нова техника за миниинвазивно лечение при пресни и средносрочни (до 15-ти ден) травматични увреди на ахилесовото сухожилие. По този раздел са изнесени 7 статии и 15 доклада, 1 пленарен филм, рецензирана е една дисертация и една монография по темата – общо 23(14%) от всички заглавия.

Приносите са с оригинален и научно – практически характер на този разнообразен раздел са :

1. Самостоятелно и в съавторство за първи път в България се прави обстоен анализ на техниката, слеоперативния кратък имобилизационен период и последващото пълно възстановяване след руптури на ахилесовото сухожилие. Тезиси за това са приложени в изработено становище по дисертационен труд по тази тема.

2. В съавторство са направени са статистически издържани сравнения с популярните методи – неоперативно лечение и класическо открито възстановяване на ахилесовите руптури . Установен е значимо снижен риск от ре-руптури в сравнение с консервативното лечение и много по-нисък риск от мекотъканни локални кожни усложнения , сравнени с оперативното лечение. Установен е повишен процент на увреди на n. suralis, но тази невралгия отшумява до 4-6-ти месец.

3. В колектив с кинезитерапевти е разработена програма за ранно раздвижване и натоварване, което е от значение, както за функционалното възстановяване на глезенната става, така и за профилактика на дълбоката тромбоемболия.

4. Изследвани са проблемите на инсерционната и неинсерционна ахилесова тендопатия, което е новост за нашата научна литература. Освен в статии и научни съобщения, внимание на тази патология е обърнато и в монографията „ Ентезопатии в ортопедичната практика”.

Така приложените оперативни техники са представени в научни трудовете № B12, B15, B18, D1, D5, D10, D20, E30, E40, F1, F4, F8, F11, F17, F18, F25, F 34, F36, F37, F43, F49, F55, G3

V.Травми и заболявания на долен крайник и вариа. Представените в този раздел трудове са от общо естество – глава от учебник по Обща медицина, проблеми на долни крайници, някои специфични фрактури - фрактури на лопатка, таз; лечение

на кожни рани Тук са и последните разработки от диагностика и лечение на глезенни увреди. По този е раздел са написани и изнесени 5 статии и 27 доклада, 5 пленарни лекции и 1 учебен филм, - общо 38 труда (23%). Към този раздел се включват и 2 участия с проекти към Министерство на образованието и науката.

Научни трудовете по този раздел са № А5, В21, D2, D4, D6, D7, D9, D11, D12, D13, D20, F7, F12, F13, F14, F15, F19, F20, F21, F24, F27, F29, F31, F32, F33, F35, F38, F39, F40, F42, F48, F50, F54, F56, G2, H1, H2, E3,

Доц. Д-р Димитър Райков участва в три изследователски проекта:

1. Фонд научни изследвания към МО – 2013 – “Съвременни аспекти на диагностиката и лечението при лигаментарни увреди на латералната колона на глезенната става”.

2. Фонд „Наука“ - МУ Варна – 2014 – „Ехографски изследвания в ортопедията и травматологията”.

3. „Конкурс за финансиране на научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2017 г.”; „Изграждане на диагностичен и терапевтичен алгоритъм при пациенти с остра предно – латерална глезенна нестабилност”.

Преподавателската дейност на доц. д-р Димитър Райков е насочена предимно към обучението на студенти, стажанти и специализанти. Академичната справка от Катедрата по ортопедия и травматология показва 454 часа аудиторна и извънаудиторна натовареност за периода 2013-2017 г.

До момента под научното ръководство на доц. д-р Пламен Кинов успешно са защитени две докторски дисертации: на д-р Д-р Преслав Пенев („Съвременни аспекти на диагностиката и лечението при лигаментарни увреди на латералната колона на глезенната става”) и Д-р Георги Ганчев („Пост-травматична нестабилност на дисталната радио-улнарна става. Диагностични трудности и терапевтичен подход”). Към настоящия момент е научен ръководител на 3-ма докторанти с разкрити научни процедури: Д-р Светослав Добрилов, Д-р Максим Загоров, Д-р Стоян Иванов.

През последните години доц. д-р Димитър Райков е редовен член на научни журита за присъждане на научни звания и степени по специалността „Ортопедия и травматология”.

Наред с научно-изследователската си дейност доц. Райков е реализиран практик и активен хирург, задълбочен и компетентен в работата с болните. Сред ортопедичната общност и пациентите е известен с подчертания си интерес към сложна и проблемна патология, а постиганите от него клинични резултати илюстрират високите му хирургичните качества и умения. Афинитетът и усетът към съвременните постижения

на медицината му отреждат мястото на един от иновативните специалисти в българската ортопедия и травматология.

В личен план д-р Кинов е колегиелен, комуникативен и уравновесен. Успешният му ръководен опит в голямо голямо научно звено, каквато е Катедрата линиката по ортопедия и травматология на УМБАЛ "Ц. Йоанна - ИСУЛ", е доказателство за ефективни административно-организационни умения. Владее говоримо английски, и руски езици.

Заключение:

Единственият кандидат в конкурса доц. д-р Димитър Иванов Райков, д.м.н., участва с достатъчна по обем и качество, многостранна и с доказани теоретични и практически приноси научна продукция, с което отговаря на изискванията на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Дисертациите, монографиите, реалните публикации у нас и в чужбина, изнесените доклади на национални и международни научни форуми, импакт-факторът, цитиранията, изобретателската и преподавателската дейност напълно покриват препоръчителните наукометрични критерии на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ Варна .

Предвид гореизложеното, както и с оглед собствените ми отлични впечатления за личността на кандидата и изключително високата оценка за научните, професионалните и преподавателските му качества, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на доц. д-р Димитър Иванов Райков, д.м.н, научното звание ПРОФЕСОР по ортопедия и травматология.

14.01.2017

Проф. д-р А. Йотов, д.м.н.

